

Kost og løb

Tom Gruschy Knudsen

Energiindhold

Protein: 17 kJ/g eller 4 kcal/g
 Fedt: 38 kJ/g eller 9 kcal/g
 Kulhydrat: 17 kJ/g eller 4 kcal/g

1 kcal = 4,18 kJ

MARATHONSPORT

Energiindtag

Energifordeling: Ønsket

10-15 E% fra protein

Max 30 E% fra fedt

55-60 E% fra kulhydrat

6-9 gram protein pr. 1000 kJ
 Max. 8 gram fedt pr. 1000 kJ
 32-35 gram kulhydrat pr. 1000 kJ

MARATHONSPORT

Energiforbrug

- Energiindtaget skal dække vores basalstofs-kifte + energi til fysisk aktivitet.
- Basalstofs-kiftet svarer ca. til 100 kJ/kg
- Fysik aktivitet varierer meget!

MARATHONSPORT

Basalstofs-kifte

- Basalstofs-kiftet afhænger af den fedtfrie legemsmasse
- Basalstofs-kiftet falder ved slankekur
- Motion påvirker basalstofs-kiftet
- Motion påvirker kropssammensætningen

MARATHONSPORT

Basalstofs-kifte

- Efter fysisk aktivitet er stofs-kiftet forøget i op til flere timer efter
- Påvirkningen afhænger af intensiteten
- Fysisk aktivitet hindrer - til dels - faldet i basalstofs-kiftet ved slankekur

MARATHONSPORT

Energiforbrug ved 5 km løb

- Løber på 70 kg bruger 70 kcal x 5 km
- Altså ca. 350 kcal på 5 km løb.
- Dette svarer til ca. 1460 kilojoule

Ex. 420 gram banan

Energiforbrug ved 5 km løb

- Løber på 70 kg bruger 70 kcal x 5 km
- Altså ca. 350 kcal på 5 km løb.
- Dette svarer til ca. 1460 kilojoule

Ex. 850 ml cola

Energiforbrug ved løb

- Ca. halvdelen af energien stammer fra kulhydratforbrænding
- Ved stigende hastighed over 60% stiger forbruget af kulhydrat

Proteinindtag for løbere

10-15 E% fra protein som normalt ...

- Men den absolutte mængde skal evt. være større
- Ca. 1,2 til 1,4 gram protein pr. kg pr. døgn
- (er dog kun vist ved træning på ca. 100 km/uge)
- Dette svarer for 70 kg løberen til 2 liter mælk
- Efter træning indtages ca. 15 gram protein for at fremme restitutionen (ca. 0,25 g/kg)

Fedtindtag for løbere

25 E% fra fedt - mindre end normalt
Fokus på umættede fedtsyrer n-3 og n-6

Fedt kilder (g/100 g netto)	Fedtsyre sammensætning (relativ)			
	Mættede	Monoumættede	polyumættede	
Olivenolie	100	13	70	11
Solsikkekerneolie	100	13	32	50
Vindruiskeerneolie	100	10	16	70
Smør	83	68	27	5
Nød (hassel)	63	14	50	32
Svinekød	10-35	39	43	10
Okseskød	15-30	45	51	4
Sild	12-19	23	32	45
Laks	12	23	41	28
Kylling	11	31	45	14
Æg	11	36	47	15
Sedmælk	4	67	25	3
Torsk	1	24	23	48

Fedtindtag for løbere

25 E% fra fedt - mindre end normalt
Fokus på umættede fedtsyrer n-3, n-6 (og n-9)

Energiindtag og fedt

Max 30%

Næringsindhold pr. 100 gram:
Fedt: 6 gram (37 E%)
Kulhydrat: 14 gram
Protein: 10 gram
Indhold: 151 kcal / 636 kJ

Næringsindhold pr. 100 gram:
Fedt: 22 gram (76 E%)
Kulhydrat: 5 gram
Protein: 10 gram
Indhold: 260 kcal / 1090 kJ

Dyrlægens natmad

Kondikarl: 47 g = 2,8 g / 16,0 g / 1,88 g
6% Leverpostej: 30 g = 3,0 g / 4,2 g / 1,80 g
Saltkød: 12 g = 2,4 g / 0,12 g / 0,24 g
Kraftskyt: 10 g = 0,3 g / 0,10 g / 0,10 g
Karse: 1 g = 0,03 g / 0,03 g / 0,005 g

lalt gram: 100 g = 8,55 g / 20,45 g / 4,025 g
lalt KJ: 646 kJ / 145 kJ / 348 kJ / 153 kJ
lalt E%: 100% = 22,4 % / 54 % / 23,6 %

Energiindtag og light produkter

K-salat Mayonnaise
K-salat Mayonnaise Light

3100kJ 82 % veg olie
1540kJ 39 % veg olie

Energiindtag og light produkter

Coca Cola
Coca Cola Light

10,6 g sukker/100 ml
0 g sukker / Aspartam + acesulfamkallium

Fedtfordbrænding ved motion

20 min på stepmaskine ved 50%
Energiforbrug: 20 kJ/min = 400 kJ
Ca. 50% fra fedt = 200 kJ ca. = **5 g fedt**

3 timer på cykel ved 60%
Energiforbrug: 70 kJ/min = 12.600 kJ
Ca. 50% fra fedt = 6300 kJ ca. = **150 g fedt**

Kulhydratindtag for løbere

65 E% fra kulhydrat – højere end normalt

- Kulhydrater er helt essentielle for energiforbruget under træning og konkurrence
- Begrænsede lagre i form af glykogen i lever og muskler
- 80-100 g i leveren, 300-500 g i musklerne

Hurtige og langsomme KH

Hurtigt optagelige er:

- Simple sukkerarter som i slik, chokolade, sodavand og juice
- Eller: raffinerede stivelsesprodukter som hvidt brød, hvide ris og pasta!

Langsamt optagelige er:

- Grove stivelsesprodukter som indeholder fibre og kerner samt grøntsager

"Sukkerindhold"

9,4 g/100 ml

10,4 g/100 ml

10,5 g/100 ml

13 g/100 ml

Indtag ved træning

- Tilstrækkeligt til at genopbygge mellem de enkelte træningspas
- Vigtigt med indtag lige efter træning da man her optager mere end i timerne efter!
- Indtag ca. 1 gram hurtigt optageligt kulhydrat pr. kg lige efter træning.
- Ex. ½ L kakaoskummetmælk
- Ca. 55 g KH og 18 g protein

Indtag ved træning

- Tilstrækkeligt til at genopbygge mellem de enkelte træningspas
- Vigtigt med indtag lige efter træning da man her optager mere end i timerne efter!
- Indtag ca. 1 gram hurtigt optageligt kulhydrat pr. kg lige efter træning.
- Ex. ½ L skummetmælk + 2 bananer
- Ca. 50 g KH og 20 g protein

Mængde og energiindhold ved 3MJ

Kulhydratrige

1. Kyllingebryst 110 g
2. Olivenolie 5 g
3. Gulerod 225 g
4. Broccoli 225 g
4. Kartoffler 450 g

Volumen 985 g

Gennemsnitlige

1. Kalvekød 160 g
2. Smør 5 g
3. Bacon 20 g
4. Gulerod 150 g
5. Kartoffler 250 g
6. Fløde 50 g

Volumen 635 g

Fedtrige

1. Jumbofritter 75 g
2. Salatmayonaise 5 g
3. Pizzaslice 125 g

Volumen 205 g

Energibehov for 70 kg løber

- Basalt energibehov ved "alm." aktivitet 150 kJ/kg pr. døgn
- Løbetræning: begynder, supermotionist, eliteløber
- 70 kg x 15 km x 4 kJ/km/kg = 4.200 kJ = 600 kJ/døgn
- 70 kg x 75 km x 4 kJ/km/kg = 21.000 kJ = 3000 kJ/døgn
- 70 kg x 150 km x 4 kJ/km/kg = 42.000 kJ = 6000 kJ/døgn

Hvad svarer dette til i ekstra indtag pr. døgn?

Energibehov for 70 kg løber

- Hvad svarer dette til i ekstra indtag pr. døgn?

Ca. 400 kJ pr. glas (120 ml)

Begynder: 1,5 glas om dagen
Supermotionist: 7,5 glas om dagen
Elteløber: 15 glas om dagen

Energibehov for 70 kg løber

- Hvad svarer dette til i ekstra indtag pr. døgn?

En Magnum is giver 1.320 kJ og 20,4 g fedt

Begynder: 0,45 is om dagen
Supermotionist: 2,27 is om dagen
Elteløber: 4,54 is om dagen

Energibehov for 70 kg løber

- Hvad svarer dette så til i vægttab pr. uge?

1 g fedtvæv indeholder ca. 30 kJ + 20% vand

Begynder: 140 g fedtvæv om ugen
Supermotionist: 700 g fedtvæv om ugen
Elteløber: 1.400 g fedtvæv om ugen

Et godt eksempel ... !

Kristian og Gregers gik ind til Sydpolen.

1200 km på 55 dage hvor de trak 100 kg tunge pulke.

De var i dagligt energiunderskud, da mad er tungt!

De havde derfor taget ekstra på inden turen.

Et godt eksempel ... !

Vitamin og mineral behov

- Fleste undersøgelser viser ikke med sikkerhed at løbere har brug for ekstra tilskud af vitaminer
- I forbindelse med inflammation (skade) kan tilskud evt. have en gavnlig effekt.
- Antioxidanter (C + E), n-3 og n-6 fedtsyrer
- Jern, C vitamin, B₁₂

Vitamin og mineral behov

A 65 gram	C 30 gram	D ??? gram
Jern 200 gram	B₁₂ 10 gram	E 50 gram

MARATHONSPORT

Vitamin og mineral behov

 2 µg	 500 µg	 250 µg	 0 µg	

MARATHONSPORT

Vitamin og mineral behov

Ved stort væsketab bliver mineralindtaget ekstra vigtigt

- Natrium er det mineral vi taber mest af
- Kalium har vist sig at være vigtigt for genoprettelse af væskebalancen.
- Magnesium spiller evt. en rolle for udvikling af kramper

MARATHONSPORT

Sportsdrikke

- Erstatte væsketabet pga. svedning
- Tilføje salte der mistes med sveden
- Tilføje energi i form af simple sukkerarter

- Sukkerdepoterne er begrænset til 80-100 gram i leveren og 300-500 gram i musklerne.
- Leveren vedligeholder blodsukkeret.
- Løber man, er det selvfølgelig kun sukkerdepoterne i den muskelmasse der er aktiv, der kan udnyttes!

MARATHONSPORT

Indtag ved træning

- **2-3 gange om ugen:**
Fokus på "sund" kost med grove kulhydrater. Ingen store ændringer og ikke særligt ekstra indtag.
- **Hver dag:**
Ekstra fokus på kulhydrat indtag og fokus på indtag lige efter træning.
- **Flere gange om dagen:**
Timing af kostindtag er ekstremt vigtigt. Meget stor fokus på indtag af kulhydrat og specielt hurtig genopbygning mellem de enkelte træningspas. Ekstra fokus på proteinindtag og væskebalance.

MARATHONSPORT